

УДК 332.143:631.15/.16

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЇЇ РОЛЬ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ФОРМУВАННЯМИ

Н.М. Овсяннікова, аспірант*

Одеський державний аграрний університет

Ключові слова. економічна інформація, якісна інформація, достовірність даних.

Анотація: розглянуто особливості економічної інформації та визначено яку роль вони виконують у процесі управління аграрними формуваннями.

Вступ. Останнім часом стало ясно, що інформація відіграє велику роль у науці управління. Інформацію з будь-якого джерела необхідно якісно оцінювати з позицій можливості використання на прийняття конкретного управлінського рішення. Це має велике значення при використанні економічної інформації в сільськогосподарських підприємствах.

Аналіз останніх досліджень. В даний час інформація розглядається як єдність сутнісної, синтетичної і ціннісної сторін. Об'єктивною основою джерела економічної інформації є структура, різноманітність, впорядкованість матеріальних об'єктів та інші подібні характеристики [1, с. 35]. Над вивченням особливостей економічної інформації та її ролі у процесі управління працювало багато радянських вчених, таких як: М.Г. Барановський, М.О. Браславець, В.М. Глушков, А.Н. Колмогоров, С.П. Кученко, А.А. Харкевич і ін. Також багато уваги сутнісній і ціннісній сторонам інформації присвячені публікації І.М. Бойчука, А.І. Бугацького, С.В. Глушко, В.Г. Курносенка та інших. Однак на сьогоднішній день, ще не до кінця визначено особливості економічної інформації та її роль у процесі управління агропромисловими формуваннями.

Результати досліджень. Кожне підприємство, організація, галузь сільського господарства як об'єкти управління володіють інформаційною сукупністю, що складається з безлічі елементарних частин. Як елементарна частина інформаційна сукупність є певною кількістю букв і цифрових символів, що мають сутнісне значення; як множинна – вона є сукупністю елементарних частин, що відображають певну суть (подія, явище, процес).

У процесі управлінської діяльності розрізняють такі основні види інформації: фізична, біологічна, соціальна. Соціальна поділяється на масову і спеціальну. Спеціальна, в свою чергу розподіляється на наукову, технічну, технологічну, економічну, агробіологічну, зообіологічну, географічну і статистичну і інші види інформації.

Найбільшу питому вагу у загальній кількості інформації, що використовується в управлінні аграрними формуваннями займає економічна інформація.

В сучасній економічній енциклопедії під „економічною інформацією” розуміють – знання, відомості, дані, що породжуються у сфері економіки і управління нею, а також створювані в результаті дослідження даної сфери. Вона відображає макроекономічні процеси, рух праці, товарів і капіталу, стан і тенденції ринку виробництва і споживання [2, с. 621]. Тож, економічною інформацією, можемо назвати сукупність цифр, фактів, відомостей та інших даних, які переважно кількісно відображають суспільно-економічні явища і процеси. Вона містить дані соціально-економічного планування і прогнозування, фінансових планів, первинного, оперативного й бухгалтерського обліку, статистичної звітності, економічного аналізу тощо.

Економічну інформацію поділяють на облікову і звітну, планову, нормативну і аналітико – прогнозовану.

У свою чергу, облікову інформацію поділяють на бухгалтерську, статистичну і оперативно-технічну. Характерною особливістю бухгалтерської інформації є її висока точність. Вона відображає детерміновані події, про які точно відомо, що вони відбулися. Водночас бухгалтерська інформація відображає події, що відбулися із запізненням. Тому якість її визначається тим, наскільки вдається зменшити розрив між строками подій і

*Науковий керівник – В.Г. Курносенко, кандидат економічних наук, доцент

відображенням їх у бухгалтерських документах. Оперативно-технічна інформація становить систему показників, що відображають діяльність об'єкта на певну дату [3, с. 89-91]. На відміну від бухгалтерської, ця інформація не обов'язково має документований вигляд. Вона може бути одержана із телефонних повідомлень або усних доповідей спеціалістів і керівників середньої ланки.

Різні види економічної інформації виконують неоднакову роль у системі управління. Так, планова і нормативна інформації прямо пов'язані з виробництвом, а бухгалтерська, статистична і оперативно-технічна інформація є засобом зворотного зв'язку. У загальному обсязі економічної інформації питома вага інформації, що виконує функції прямого зв'язку, становить близько 24 %, а зворотного зв'язку – 76 % [4, с. 60-65].

Слід відмітити, що економічна інформація має певні особливості, такі як: цінність; достовірність; корисність; своєчасність; достатність; достовірність; періодичність; вірогідність; безперервність та систематичність. Зазначимо, що кожна з цих особливостей по-різному впливає на процес управління аграрними формуваннями.

При роботі з інформацією виникає необхідність в оцінці її якості й вимірі її кількості. Наприклад, іноді коротке повідомлення містить набагато більше інформації, ніж текст із багатьох сторінок, а повідомлення із задалегідь відомим змістом не несе інформації взагалі. Як стверджує Барановський М.Г., повідомлення набуває сенсу лише тоді, коли зміст його ще невідомий. Більш того, та сама інформація для різних одержувачів має різну цінність.

Неабияку роль у процесі управління відіграє достовірність інформації. Вона характеризує точність відображення відповідних параметрів об'єкта. Інформація достовірна, якщо не перевищено припустимий рівень її викривлення, при якому не втрачається ефективність використання цієї інформації.

Корисність економічної інформації прийнято оцінювати за ефектом, одержуваним при її використанні, а у виробництві - за її впливом на ефективність самого виробництва. Міра цінності інформації може бути визначена як величина зміни ймовірності досягнення мети чи реалізації будь-якого завдання внаслідок одержання даної інформації. Отримана інформація може бути зайвою, якщо вона не змінює ймовірності досягнення поставленої мети; міра її цінності дорівнює нулю [1, с. 35]. Якщо інформація знижує ймовірність досягнення мети, то її можна вважати зайвою.

У процесі управління аграрними формуваннями, надмірність характеризується як повторюваність, дублювання інформації. Корисна надмірність використовується підприємствами для підвищення надійності й достовірності передання та збереження інформації. Надмірність інформації при обробці створює людині додаткове навантаження, а від комп'ютерних систем вимагає додаткових ресурсів і часу обробки. Тому зайву надмірність доцільно усувати. Для цього важливо визначити мінімально необхідну і достатню економічну інформацію з метою забезпечення необхідної якості вирішення поставлених завдань.

Своєчасність або оперативність одержання інформації потрібна тому, що запізнювання в її надходженні викликає затримку в прийнятті рішень і, як наслідок, призводить до зниження ефективності функціонування тієї системи, де використовується дана інформація. Досвід показує, що багато простоїв техніки і людей трапляються через недостатньо оперативне забезпечення управлінського апарату потрібною вірогідною інформацією.

Важливою особливістю економічної інформації є достатність і доступність, які відповідно визначають мінімальну її необхідність для ухвалення ефективного рішення та легкість її одержання, сприйняття і розуміння людиною.

Роль періодичності збору інформації пов'язана з тим, що параметри об'єктів, з яких знімається інформація, змінюються в часі, що, в свою чергу, супроводжується вірогідністю отриманих даних, яка не перевищує припустимий рівень перекознення дійсного стану явища або процесу, і відображає те, що повинна відображати

До важливих характеристик, які визначають якість економічної інформації, належать безперервність і систематичність її надходження. Інформація має надходити постійно, оскільки завжди виникає потреба у розробці і коригуванні управлінських

інформаційних рішень.

Зазвичай, економічна інформація викривляється внаслідок того, що відправник і одержувач мають різний статус, положення, дуже обережно відносяться один до одного або до того, про що або про кого йдеться. Звичайно, подібний підхід "до добра" не доводить, і його потрібно рішуче переборювати, критикувати, але повідомлення може не сприйматися із-за відсутності інтересу до нього, нерозуміння його важливості. Цей інтерес доводиться до відома партнера шляхом пояснення вигоди, що він може мати, коли віднесеться до інформації належним чином, і втрати, пов'язані з її ігноруванням.

Все це не дасть можливості одному з учасників обміну інформацією донести її до іншого в повному обсязі, а іншому - відповідним чином її сприйняти, що в кінцевому підсумку відбивається на якості управлінських рішень.

Висновки. Роль економічної інформації неоднакова для різних етапів або стадій процесу управління. Для того, щоб прийняти правильне рішення, необхідно мати певну кількість необхідної інформації, яка б відповідала відповідним критеріям (особливостям). Завдяки цим особливостям економічна інформація у процесі управління аграрними формуваннями підвищує ефективність виробництва, набуває переваг перед конкурентами.

Література

1. Поліщук Н.В. Інформаційне забезпечення регулювання результатів діяльності підприємств / Н.В. Поліщук // Фінанси України. -2002. -№1. – С.45
2. Вечканов Г.С., Вечканова Г.В. Современная экономическая энциклопедия. / Г.С.Вечканов, Г.В. Вечканова. СПб Издательство „Лань”, 2002. -880 с.
3. Марвенецька В.Ф. Принципи формування управлінської звітності /В.Ф. Марвенецька // Економіка АПК.- 2008. - № 10. – С. 89-91.
4. Селинча І.Є. Розробка механізму інформування як основного засобу діяльності керівної системи підприємств / І.Є. Селинча // Дніпропетровський державний аграрний університет. Вісник: Науково – теоретичний, науково - практичний журнал. - Дніпропетровськ, 2008. - № 1 – С. 60-65.

Овсянникова Н.Н. **Особенности экономической информации и ее роль в процессе управления аграрными формированиями**

Аннотация. Рассмотрены особенности экономической информации и определена их роль в процессе управления аграрными формированиями.

Ключевые слова: экономическая информация, качественная информация, достоверность данных.

Ovsyannikova N.N. **Features of economic information and its role in the management of agrarian enterprises**

Summary. The features of economic information are considered and their role is certain in the process of management the agrarian formings.

Key words: economic information, high-quality information, authenticity of information.